

PAPIER HIER!

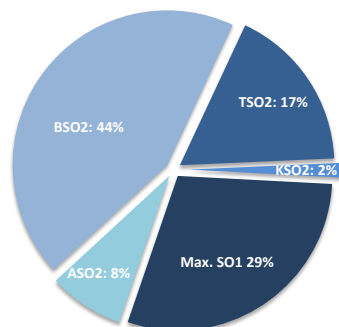
Wie met kinderen of kleinkinderen al eens de Efteling bezocht klinkt deze slogan wellicht vertrouwd in de oren. Maar ook op de arbeidsmarkt weerklinkt de roep om een papertje, in dit geval een diploma, steeds luider.

De groeiende complexiteit van het werkaanbod laat nog weinig ruimte voor zij die ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt komen. Het niet behalen van een kwalificatie wijst daarenboven ook nog dikwijls op attitude- of motivatieproblemen wat een bijkomende handicap is in de zoektocht naar werk.

Zijn deze schoolverlaters er zich voldoende van bewust dat hun kansen op de arbeidsmarkt hierdoor ernstig gehypothekeerd worden? Met een langere loopbaan in het verschieft maakt een kwalificatie duidelijk het verschil.

Bij de analyse van de gegevens over schoolverlaters die hun eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt¹ valt op dat veel van deze leerlingen de arbeidsmarkt betreden zonder een kwalificatie. Veelal is schoolmoeheid en het totaal verlies van motivatie de hoofdoorzaak.

Wie komt ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt?

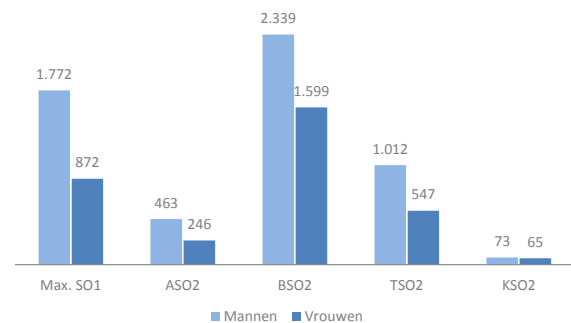
8.988 schoolverlaters betreden de arbeidsmarkt zonder een kwalificatie. 29% of 2.644 van die schoolverlaters behaalden zelfs geen studiegetuigschrift van de 2de graad secundair onderwijs (Max. SO1). Zij hebben de minst goede vooruitzichten op een duurzame tewerkstelling.

6.344 schoolverlaters verlieten de school met een studiegetuigschrift van de 2de graad secundair onderwijs, men kan stellen dat zij afhaakten in het zicht van de eindmeet.

De groep die we willen belichten zijn de schoolverlaters die afhaakten net voor ze een kwalificatie behaalden in een, in de meeste gevallen, arbeidsmarktgerichte opleiding. We hebben het dan over de 1.559 afhakkers uit het technisch secundair onderwijs (TSO2) en de 3.938 schoolverlaters uit het beroepssecundair onderwijs (BSO2) die hun opleiding niet afmaakten.

In het algemeen secundair onderwijs (ASO2) gaat het over 709 schoolverlaters en in het kunstsecundair onderwijs (KSO2) over amper 138 vroegtijdige schoolverlaters.

Ongekwalificeerd de school verlaten is vooral een mannenzaak

In alle studieniveaus ligt het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters hoger bij de mannen dan bij de vrouwen.

In het niveau Max. SO1, diegenen die geen 2de graad secundair onderwijs behaalden, tellen we dubbel zoveel mannen als vrouwen.

In het ASO2 en het TSO2 zien we ongeveer hetzelfde beeld.

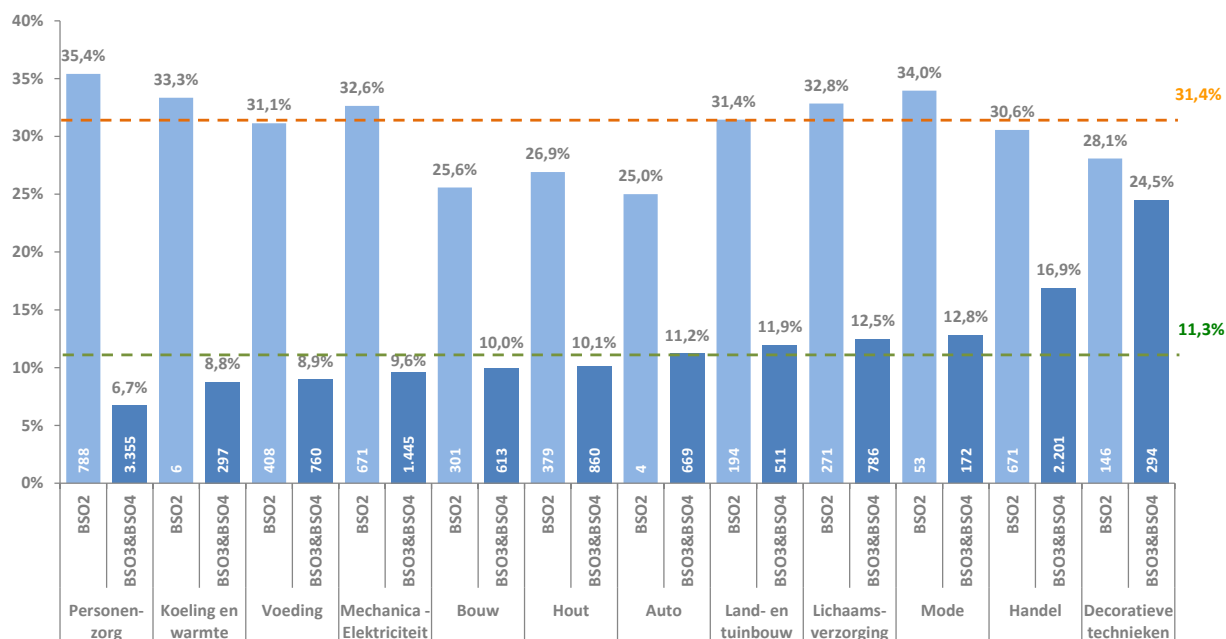
In het BSO2 zijn de verhoudingen iets minder uitgesproken maar de aantallen liggen er een stuk hoger.

In het KSO2 tenslotte is de balans tussen mannen en vrouwen ongeveer in evenwicht maar de aantallen zijn klein.

Het KSO2 laten we in de verdere analyse buiten beschouwing wegens te weinig schoolverlaters evenals het ASO2 dat ook na het behalen van een diploma niet echt toeleidt naar de arbeidsmarkt.

¹ Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen. 26ste studie 2011 - 2012. <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Met of zonder getuigschrift of diploma naar de arbeidsmarkt na het beroepssecundair onderwijs

In de bovenstaande grafiek wordt voor de voornaamste studiegebieden de vergelijking gemaakt tussen het rest% (aandeel werkzoekend na 1 jaar) van ongekwalificeerde en gekwalificeerde schoolverlaters uit het beroepssecundair onderwijs.

De lichtblauwe balkjes hebben betrekking op BSO2 (beroepssecundair 2de graad) en de donkerblauwe op BSO3 & BSO4 (beroepssecundair 3de en 4de graad). In ieder balkje staat het aantal schoolverlaters aangegeven. De oranje stippellijn geeft het rest% weer van alle schoolverlaters in BSO2 (31,4%). De groene stippellijn geeft het rest% weer van alle schoolverlaters in BSO3 & BSO4 (11,3%).

De studiegebieden zijn oplopend gesorteerd op rest% van BSO3 & BSO4. Het verschil tussen het lichtblauwe en het donkerblauwe balkje maakt het onderscheid duidelijk tussen het behalen van een kwalificatie en het voortijdig afhaken.

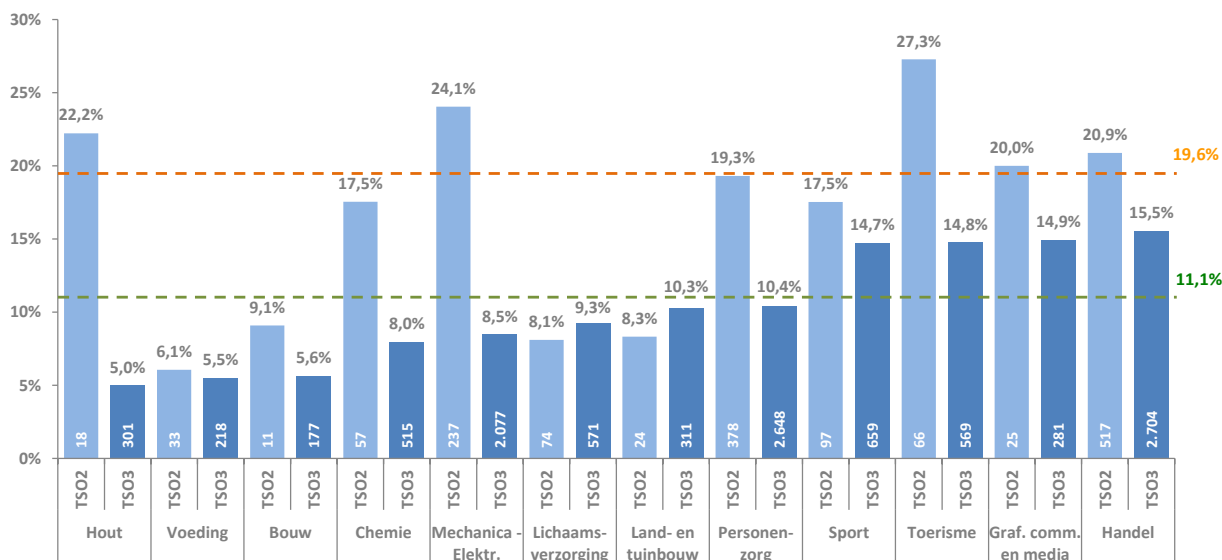
In de grafiek werden enkel de studiegebieden opgenomen die in de 3de en 4de graad minstens 100 schoolverlaters tellen.

7 studiegebieden bieden een betere aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor wie een kwalificatie behaalde. Personenzorg presteert het best en telt ook het grootste aantal schoolverlaters. Daartegenover staat ook een groot aantal afhakkers. In dit studiegebied is een diploma vaak een vereiste om in de sector te kunnen werken, dit blijkt uit het verschil in rest% tussen gekwalificeerden en ongekwalificeerden wat in dit studiegebied het hoogst is.

Ook in andere studiegebieden is het verschil in rest% tussen gekwalificeerden en ongekwalificeerden aanzienlijk zoals in Voeding en Mechanica-Elektriciteit.

In het studiegebied Decoratieve technieken zijn de verschillen in rest% tussen gekwalificeerden en ongekwalificeerden opvallend klein, een aanwijzing dat de beide groepen vooral op zoek moeten naar werk buiten hun vakgebied.

Met of zonder diploma naar de arbeidsmarkt na het technisch secundair onderwijs

Het rest% (aandeel werkzoekend na 1 jaar) van de schoolverlaters die een diploma behaalden in het technisch onderwijs (TSO3=11,1%) ligt ongeveer op hetzelfde niveau als dat van het beroepsonderwijs (BSO3 & BSO4=11,3%). Het rest% van de schoolverlaters die zonder diploma de school verlieten (TSO2=19,6%) bedraagt ongeveer het dubbele maar ligt wel gevoelig lager dan het rest% bij de ongekwalificeerden uit het beroepsonderwijs (BSO2=31,4%).

8 studiegebieden halen een beter dan gemiddeld rest% voor de gediplomeerden in het TSO. Hout, Voeding en Bouw steken er bovenuit. Handel, Personenzorg en Mechanica-Elektriciteit tellen het grootste aantal gediplomeerden. In de studiegebieden Hout, Mechanica-Elektriciteit en Toerisme is het verschil in rest% tussen wie zijn diploma behaalde en wie voortijdig afhaakte het grootst. In het studiegebied Handel liggen de waarden dicht bij elkaar omdat vooral de gediplomeerden het een stuk slechter doen dan gemiddeld. Voor wie zijn opleiding niet afmaakte in TSO biedt Toerisme de minste kansen op werk.

Bijna 9.000 schoolverlaters komen zonder kwalificatie op de arbeidsmarkt. Zeker op een ogenblik dat de crisis nog steeds om zich heen grijpt, is dit echt geen goede zaak.

Door de globalisering blijven veel jobs in de industrie onder druk staan. Het zijn precies deze jobs die meestal binnen het bereik liggen van wie ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt komt. Door de crisis pikken gediplomeerden ook nog eens een deel van de schaarse jobs voor ongeschoolden weg wat de toestand alleen maar erger maakt.

3 op 10 ongekwalificeerde schoolverlaters haalde op niet meer leerplichtige leeftijd geen studiegetuigschrift van de 2de graad secundair onderwijs. Hun toekomst oogt bijzonder somber.

Veel van de leerlingen uit het beroeps- en technisch onderwijs gaven er de brui aan in het zicht van de meet. De rekening die zij gepresenteerd krijgen is zwaar.

In het beroepsonderwijs is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn globaal 3 maal groter voor wie zonder kwalificatie de school verlaat. Er zijn ook flinke uitschieters waar de kloof tussen het al of niet bezitten van een kwalificatie nog veel groter is.

In het technisch secundair onderwijs waarvan de gediplomeerden ongeveer dezelfde kansen op werk hebben als deze in het beroepsonderwijs, bedraagt de spanning tussen diploma en geen diploma nog steeds het dubbele.

Ook hier vinden wij studiegebieden waar de verschillen veel hoger oplopen en een diploma halen dus een wereld van verschil maakt.

Uiteraard is niet alles verloren wanneer een jongere zonder kwalificatie op de arbeidsmarkt komt. Tweedekansonderwijs, een opleiding bij Syntra Vlaanderen of de VDAB is mogelijk tot zelfs een opleiding on the job via b.v. een individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO).

Deze schoolverlaters voelen vaak veel weerstand voor het woordje 'opleiding' kort nadat zij de school hebben verlaten en dat maakt het allemaal wat moeilijker.

Wie momenteel in het secundair onderwijs zit en speelt met de idee om de school achter zich te laten zonder zijn/haar studie af te maken denkt best twee maal na.

Ongeacht de aanwezige competenties roept de arbeidsmarkt, zeker voor schoolverlaters, nog steeds luid en klaar 'Papier hier'!

Meer informatie:

VDAB, Studiedienst,
Keizerslaan 11, 1000 Brussel
Tel. 02 506 15 88
E-mail: studiedienst@vdab.be
www.vdab.be/ontcijfert/

samen sterk voor werk